

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Stichting Exodus Den Bosch

Inspectierapport

Doorlichting

Stichting Exodus *Den Bosch*

Inspectierapport
Doorlichting

Maart 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Samenvatting	8
1 Inleiding	14
1.1 Aanleiding en doel	15
1.2 Reikwijdte van de doorlichting	15
1.3 Toetsingskader	16
1.4 Opzet	17
1.5 Objectbeschrijving	18
1.6 Recent onderzoek	19
1.7 Leeswijzer	19
2 Reïntegratie	20
2.1 Selectie en plaatsing	21
2.2 Begeleiding en dagbesteding	23
2.3 Samenwerking met derden	25
2.4 Conclusie	26
3 Maatschappijbeveiliging	28
3.1 Risico inschatting	29
3.2 Veiligheidsrisico's signaleren en beperken	30
3.3 Melden overtredingen	32
3.4 Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden	33
3.5 Conclusie	35
4 Rechtspositie	36
4.1 Rechten	37
4.2 Discriminatie	38
4.3 Conclusie	39
5 Interne veiligheid	40
5.1 Veiligheid medewerkers en bewoners	41
5.2 Drugsgebruik	42
5.3 Conclusie	43
6 Organisatie	44
6.1 Personeelsmanagement	45
6.2 Communicatie	46
6.3 Integriteit	46
6.4 Conclusie	47

Bijlage 1 Oordeel	48
Bijlage 2 Aanbevelingen	50
Bijlage 3 Afkortingen	52
Bijlage 4 Bronnen	54
Bijlage 5 Inspectieprogramma	56
Bijlage 6 Geografische ligging Stichting Exodus	58

Voorwoord

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) heeft in oktober 2012 een doorlichting verricht van Stichting Exodus in Den Bosch. De Inspectie komt tot een groot aantal positieve oordelen over deze locatie.

Exodus Den Bosch werkt goed samen met andere instellingen en organisaties die een bijdrage leveren aan de terugkeer van justitiabelen in de maatschappij. Ook de interne werkprocessen en de informatieoverdracht zijn bij Exodus Den Bosch goed georganiseerd.

Wel constateert de Inspectie dat bewoners, die op grond van een justitiële titel bij Exodus Den Bosch verblijven, op een aantal momenten buiten beeld (dreigen te) raken. Dat vindt de Inspectie onwenselijk omdat dit (potentiële) risico's voor de maatschappij met zich meebrengt. Het eerste moment doet zich gelijk bij plaatsing al voor. Het nieuwe beleidskader 24-uurs nazorg schrijft voor dat aan alle plaatsingen na 1 januari 2012 een advies van de reclassering of een indicatiesteller ten grondslag dient te liggen. In de praktijk is de reclassering, die toezicht op de bewoner dient te houden, niet altijd tijdig op de hoogte van de plaatsing. De plaatsing in Exodus en het begeleidingstraject zijn dan vaak al gerealiseerd zonder dat het daaraan gekoppelde toezicht formeel gestart is. Het tweede moment betreft de weekendverloven, waarvan zowel Exodus Den Bosch als de reclasseringsorganisaties aangeven dat er onvoldoende zicht is op de daadwerkelijke verblijfplaats van de bewoner.

In beide genoemde gevallen sluit de bestaande werkwijze onvoldoende aan bij de ter zake geldende eisen. De Inspectie doet dan ook aanbevelingen aan de diverse organisaties om deze tekortkomingen te ondervangen.

J.G. Bos

Hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie

Samenvatting

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) heeft in oktober 2012 Stichting Exodus Den Bosch doorgelicht op basis van het toetsingskader voor DEMO-instellingen van oktober 2012. Hieronder volgt na een algemene beschouwing per aspect een samenvatting van het rapport. Het betreft achtereenvolgens de aspecten: Reïntegratie, Maatschappijbeveiliging, Rechtspositie, Interne veiligheid en Organisatie.

Beschouwing

De Inspectie waardeert de Exodus-locatie Den Bosch positief. Zo valt op dat Exodus Den Bosch, binnen de muren van het voormalige klooster, voor bewoners en personeel een relatief veilige leef- en werkomgeving heeft weten te creëren. De begeleiding is er van daaruit op gericht om, stapsgewijs, succesvol terug te keren in de maatschappij. Exodus Den Bosch werkt daarbij zowel goed samen met instellingen onder wier verantwoordelijkheid bewoners geplaatst zijn, als met instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan die terugkeer in de maatschappij. Ook de interne werkprocessen en informatieoverdracht zijn bij Exodus Den Bosch goed georganiseerd.

Daarnaast constateert de Inspectie echter dat bewoners, die op grond van een justitiële titel bij Exodus Den Bosch verblijven, op diverse momenten buiten beeld (dreigen te) raken. Dat vindt de Inspectie niet wenselijk omdat dit (potentiële) risico's voor de maatschappij met zich meebrengt. Dat begint eigenlijk al direct bij de plaatsing. Het nieuwe beleidskader 24-uurs nazorg schrijft voor dat aan alle plaatsingen na 1 januari 2012 een advies van de reclassering of een indicatiesteller ten grondslag dient te liggen. De reclassering, die toezicht op de bewoner dient te houden, is niet altijd tijdig op de hoogte van de voorgenomen plaatsing. Zowel tijdens de interviews als in de wederhoor heeft Exodus Den Bosch aangegeven dat zij potentiële Exodus-kandidaten niet in de penitentiaire inrichting wil laten wachten wanneer er een plaatsingsmogelijkheid is. Dat is, volgens Exodus, niet in het belang van de betrokkene noch van de verwijzers. Het begeleidingstraject begint in de praktijk dan al te lopen zonder dat het daaraan gekoppelde toezicht formeel gestart is.

Als de bewoner eenmaal enige tijd bij Exodus Den Bosch verblijft, krijgt deze geleidelijk meer vrijheden. Zo gaat de bewoner in het weekend met verlof. Ten aanzien van dit weekendverlof geven zowel Exodus Den Bosch als de reclasseringsorganisaties aan dat er onvoldoende zicht op de daadwerkelijke verblijfplaats van de bewoner is. Weliswaar is er een aangewezen verlofadres, maar in de praktijk blijken bewoners daar niet altijd te verblijven.

Door een betere afstemming en informatieoverdracht kunnen bewoners beter in beeld blijven van alle betrokken partijen. Dat vraagt soms meer

ketengericht denken waarbij vragen spelen als: van wie mag ik welke informatie verwachten en wie heeft er belang bij de informatie waarover ik beschik?

De Inspectie verwacht enerzijds van Exodus Den Bosch dat het als spin in het web actief met partners daarover het gesprek aan gaat. Anderzijds verwacht de Inspectie van DJI dat er een duidelijke ketenregie wordt gevoerd, opdat betrokken partijen daadwerkelijk hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Reïntegratie

Exodus Den Bosch bereidt haar bewoners gedegen voor op hun terugkeer in de samenleving. Om dit te kunnen uitvoeren werkt zij goed samen met lokale instellingen als de reclassering, werkgevers en waar nodig de gemeente. Iedere bewoner heeft een begeleidingsplan en de uitvoering daarvan wordt goed gevolgd. Waar Exodus nog verbetering kan aanbrengen is bij de start van het begeleidingstraject. Niet aan alle plaatsingen sinds 1 januari 2012 ligt namelijk een advies van de reclassering of een indicatiesteller ten grondslag. Zowel tijdens de interviews als in de wederhoor heeft Exodus Den Bosch op dit punt aangegeven dat zij potentiële Exodus-kandidaten niet in de penitentiaire inrichting wil laten wachten wanneer er een plaatsingsmogelijkheid is. Dat is, volgens Exodus, niet in het belang van de betrokkene noch van de verwijzers.

Ook zou Exodus de afspraken die zij maakt met derden beter schriftelijk vast dienen te leggen.

Score per criterium

Selectie en plaatsing

Begeleiding en dagbesteding

Samenwerking met derden

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

Plaats bewoners uitsluitend indien aan deze plaatsing een advies van de reclassering of indicatiesteller (PMO of het NIFP) ten grondslag ligt.

Maatschappijbeveiliging

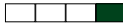
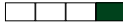
Over de inspanningen die Exodus Den Bosch levert ten aanzien van de maatschappijbeveiliging oordeelt de Inspectie positief. Zo heeft Exodus maatregelen getroffen om veiligheidsrisico's voor de maatschappij zoveel mogelijk te signaleren en te beperken. Ook ten aanzien van het melden van overtredingen aan verantwoordelijke ketenpartners neemt Exodus Den Bosch haar eigen verantwoordelijkheid.

Het schriftelijk vastleggen van afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen is wel een aandachtspunt voor de organisatie. Voor Exodus Den Bosch, maar vooral ook de reclasseringsorganisaties geldt verder als aandachtspunt dat bij aanvang van het verblijf niet altijd een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.

Het oppakken van de overige aanbevelingen in dit hoofdstuk is vooral een ketenaangelegenheid waarin DJI als ketenregisseur en eindverantwoordelijke in afstemming met de reclasseringsorganisaties een belangrijke rol zou kunnen vervullen.

Zo constateert de Inspectie enerzijds dat de overdacht van dossierhoudelijke informatie over de bewoner niet goed verloopt. Hierdoor kan het begeleidingsplan niet aansluiten op door de PI op te stellen Detentie- en Reïntegratieplannen. Anderzijds constateert de Inspectie dat de reclassering niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over het plaatsingsbesluit. Dit heeft als consequentie dat het toezicht niet direct kan starten en de bewoner dus even buiten beeld van de justitiële organisaties is. Ook tijdens het weekendverlof raakt de bewoner meer buiten beeld dan Exodus en de reclasseringsorganisaties wenselijk vinden.

Score per criterium

<i>Risico inschatting</i>	
<i>Veiligheidsrisico's signaleren en beperken</i>	
<i>Melden overtredingen</i>	
<i>Begeleiding conform vonnis/voorwaarden</i>	

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

- Leg, zoals voorgenomen, afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen schriftelijk vast. Leg ook andere afspraken met instanties waarmee wordt samengewerkt schriftelijk vast en evalueer deze afspraken periodiek.
- Draag zorg dat bij aanvang van de begeleiding van de bewoner een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.

Aanbevelingen aan de reclasseringsorganisaties

- Draag zorg dat bij aanvang van de begeleiding van de bewoner een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.
- Bewaak dat bewoners die met weekendverlof zijn daadwerkelijk op het aangegeven verlofadres verblijven.

Aanbevelingen aan DJI

- Informeer de verantwoordelijke toezichthoudende reclasseringsorganisatie rechtstreeks over het voornemen tot plaatsing bij een DEMO-

organisatie. Dit draagt bij aan het tijdig kunnen starten van een toezicht en de daaraan gekoppelde informatie-uitwisseling (en aan het tijdig beschikbaar komen van een inschatting van het recidiverisico).

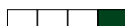
- Draag er zorg voor dat penitentiaire inrichtingen intramuraal volledige en kwalitatief goede Detentie- en Reïntegratieplannen opstellen en deze tijdig beschikbaar stellen aan vervolgvoorzieningen en toezichthouders tijdens de extramuraal fase.

Rechtspositie

De Inspectie stelt vast dat Exodus Den Bosch voldoet aan de gestelde eisen wat betreft de rechtspositie van bewoners.

Score per criterium

Rechten

Discriminatie

Interne veiligheid

Exodus Den Bosch heeft veel aandacht voor de veiligheid van medewerkers en bewoners. Medewerkers zijn goed opgeleid en de informatievoorziening voor bewoners is op orde. Het enige aandachtspunt is dat niet alle medewerkers consequent de alarmmelder bij zich dragen. Drugsgebruik wordt actief tegengegaan door bewoners zeer frequent te controleren en overtreedingen te sanctioneren.

Score per criterium

Veiligheid medewerkers en bewoners

Drugsgebruik

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

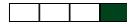
Draag er zorg voor dat alle medewerkers de Smartlinq alarmmelder bij zich dragen.

Organisatie

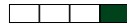
Exodus Den Bosch voldoet voor wat betreft de onderzochte organisatieaspecten aan de ter zake gestelde eisen. De personele bezetting volstaat om de 24-uurs begeleiding vorm te geven, de interne communicatie is goed vorm gegeven en integriteit komt als onderwerp regelmatig op tafel tijdens het werkoverleg.

Score per criterium

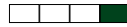
Personeelsmanagement

Communicatie

Integriteit

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

De Inspectie Veiligheid en Justitie (verder IVenJ) houdt toezicht op justitiële inrichtingen, reclasseringsinstellingen en aan de reclassering verwante organisaties in Nederland. Deze laatste categorie bestaat uit de stichtingen DOOR, Exodus, Moria en de Ontmoeting, ook wel DEMO-instellingen genoemd. DEMO-instellingen verzorgen 24-uurs extramurale reïntegratietrajecten voor (ex-) gedetineerden. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie financiert deze trajecten als bewoners bij aanvang daarvan een justitiële titel hebben (justitieel geplaatsten) die nog minimaal 1 maand doorloopt. Dat kan een plaatsing zijn in het kader van: een penitentiair programma (PP), een voorwaardelijke invrijheidstelling (VI), extramurale fase Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD), artikel 43.3 Penitentiaire beginselenwet (Pbw), een proefverlof tbs, een voorwaardelijke beëindiging van de tbs, een bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling óf een tbs met voorwaarden. De Inspectie houdt toezicht op de door het Ministerie van Veiligheid en Justitie gefinancierde trajecten. Het toezicht krijgt onder meer gestalte door het doorlichten van DEMO-organisaties.

In dit rapport beschrijft de Inspectie in hoeverre de uitvoering van het reïntegratietraject door de Stichting Exodus Den Bosch aan de normen uit het toetsingskader voldoet. Van de vier hierboven genoemde DEMO-organisaties is Stichting Exodus verreweg de grootste organisatie. De locatie in Den Bosch is een van de 11 locaties.

Doel

Het doel van de doorlichting is na te gaan of de tenuitvoerlegging van de door het Ministerie van Veiligheid en Justitie gesubsidieerde resocialisatietrajecten aan de gestelde criteria voldoet. De Inspectie kijkt hierbij naar de aspecten reïntegratie, maatschappijbeveiliging, rechtspositie, interne veiligheid en betreft ook een aantal organisatorische randvoorwaarden in haar oordeel. In dit rapport geeft de Inspectie een beschrijving van en een oordeel over de kwaliteit van de uitvoering van justitiële trajecten door Stichting Exodus Den Bosch.

1.2 Reikwijdte van de doorlichting

De doorlichting richt zich uitsluitend op de begeleiding van bewoners die een door het Ministerie van Veiligheid en Justitie gesubsidieerd reïntegratietraject volgen. De rol van de betrokken reclasseringsorganisaties wordt in het onderzoek meegenomen.

1.3 Toetsingskader

Voor de doorlichting van Stichting Exodus Den Bosch heeft de IVenJ het standaardtoetsingskader voor DEMO-instellingen gebruikt, dat in oktober 2012 is geactualiseerd. De criteria in dit toetsingskader zijn ontleend aan de kwaliteitscriteria die het Ministerie van Veiligheid en Justitie als voorwaarde stelt voor DEMO-instellingen om in aanmerking te komen voor de financiering van extramurale reïntegratietrajecten¹, aan de in een samenwerkingsconvenant tussen de drie reclassering organisaties en de DEMO-instellingen vastgelegde afspraken², en aan de European rules on Community Sanctions and Measures van de Council of Europe, oktober 1992. Ook heeft de IVenJ een aantal verwachtingen geformuleerd. Het toetsingskader omvat de volgende vijf aspecten:

- maatschappelijke reïntegratie;
- maatschappijbeveiliging;
- rechtspositie;
- interne veiligheid;
- organisatie.

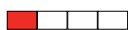

In samenhang bezien geven deze aspecten een goed beeld van de wijze waarop de tenuitvoerlegging van de door het Ministerie van Veiligheid en Justitie gesubsidieerde resocialisatietrajecten gestalte krijgt. Genoemde aspecten zijn opgedeeld in criteria. De Inspectie komt bij ieder criterium tot een integraal oordeel dat is samengesteld op basis van een weging van de dimensies: uitvoering, beleid en check op de uitvoering. Bij de dimensie uitvoering stelt de Inspectie vast in hoeverre de uitvoering voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij de dimensie beleid beziet de Inspectie of in de instelling ten aanzien van het te toetsen criterium (vastgelegd) beleid beschikbaar is dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving. Bij de dimensie check op de uitvoering gaat de Inspectie na in hoeverre de juiste uitvoering van het beleid is zeker gesteld. De inhoud van het criterium bepaalt daarbij de mate waarin een dimensie meeweegt.

---

¹ Beleidskader 2011-2013 voor de financiering van 24-uurs nazorgtrajecten.

² Samenwerkingsconvenant van de drie reclasseringsorganisaties, zijnde: Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en het Leger des Heils, Jeugdzorg en Reclassering en de vier nazorginstellingen, zijnde Stichting DOOR, Vereniging samenwerkingsverband Exodus Nederland, Stichting Moria en Stichting de Ontmoeting (ook wel aangeduid als DEMO-instellingen) van 01-04-2009.

De Inspectie geeft haar oordeel per criterium weer in de volgende vier waarderingen³:

	<i>Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen.</i>
	<i>Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen.</i>
	<i>Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen.</i>
	<i>Voldoet aan de relevante normen en verwachtingen.</i>

In bijzondere gevallen kan dit aangevuld worden met:

★ *Strekt tot voorbeeld voor andere inrichtingen.*

1.4 Opzet

Methode

Bij een doorlichting verzamelt de IVenJ feitelijke gegevens door documentonderzoek, observaties bij de DEMO-instelling en interviews met betrokkenen. Het toetsingskader vormt het uitgangspunt van de doorlichting. Dit toetsingskader is uitgewerkt in een aantal gestructureerde vragen- en checklijsten. Op grond van vooraf door de DEMO-instelling verstrekte documentatie stelt de IVenJ eventueel aanvullende informatievragen op. De IVenJ zet alle verzamelde gegevens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komt zo tot een oordeel.

De doorlichting van Stichting Exodus Den Bosch is uitgevoerd door 2 inspecteurs in een periode van 2 dagen. Zie Bijlage 5 voor het volledige inspectieprogramma van de doorlichting.

Tijdpad

Op 12 september 2012 heeft de IVenJ de doorlichting aangekondigd. De doorlichting is op 23 en 25 oktober 2012 uitgevoerd. De manager van Stichting Exodus Den Bosch heeft op 27 november 2012 de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen voor wederhoor op de feitelijke bevindingen. De IVenJ heeft de wederhoorreactie op 17 december 2012 ontvangen. Op 12 februari 2013 heeft het hoofd van de Inspectie het inspectierapport vastgesteld en aangeboden aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

³ In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle oordelen op de toetsingscriteria.

1.5 Objectbeschrijving

Exodus Den Bosch is gevestigd in een oud klooster aan de rand van het centrum van Den Bosch. Het klooster is eigendom van de fraters van Tilburg en werd in de jaren '40 gebouwd. Het Exodushuis beschikt over een binnentuin waar bewoners in de eerste fase van hun verblijf werkzaamheden kunnen verrichten. Ook het onderhoud van het klooster biedt dan een vorm van dagbesteding.

In het klooster zijn naast Exodus enkele andere organisaties gevestigd, maar deze hebben geen toegang tot de delen van het gebouw en de binnentuin waar de bewoners van Exodus verblijven. De achtertuin wordt wel gemeenschappelijk gebruikt.

In het Exodushuis is ruimte voor 16 bewoners die in het kader van een justitieel traject of op vrijwillige basis verblijven. Tijdens de inspectie verbleven 11 bewoners, acht mannen en drie vrouwen, op grond van een justitiële titel bij Exodus Den Bosch. De meeste bewoners, zes van de 11, verbleven in het kader van een Penitentiair Programma bij Exodus Den Bosch. Daarnaast waren vier bewoners op grond van bijzondere voorwaarden geplaatst en een bewoner op grond van art. 43 (zie ook tabel 1). Bij de instelling verblijven geen bewoners in het kader van de tenuitvoerlegging van een tbs-maatregel.

De kamers van de bewoners zijn over twee verdiepingen verdeeld. Op de eerste verdieping brengen de bewoners fase 0 en 1 van het Exodusprogramma door. Op deze verdieping is ook de teamkamer van het personeel en de kamer van de slaapwacht gevestigd.

Bij goed functioneren promoveert de bewoner naar fase 2 op de tweede verdieping, waar hij of zij meer vrijheden en dus ook meer verantwoordelijkheden krijgt. In de periode voorafgaand aan de inspectie zijn veel nieuwe bewoners ingestroomd. Van de 11 bewoners zaten negen bewoners in fase 1.

De andere twee bewoners zaten respectievelijk in fase 0 en fase 2.

Op zowel de eerste als de tweede verdieping zijn een keuken en een gemeenschappelijke ruimte gevestigd. Het gebouw is voorzien van een nooduitgang die in geval van brandalarm automatisch wordt ontsloten.

Titel	Bezetting
Penitentiair programma	6
VI	
ISD	
Artikel 43 plaatsing	1
Proefverlof of voorwaardelijke beëindiging van de TBS	
Bijzondere voorwaarde bij voorwaardelijke veroordeling	4
TBS met voorwaarden	
Totaal	11

Tabel 1 Bezetting op basis van justitiële titels

1.6 Recent onderzoek

Dit is het eerste onderzoek dat de IVenJ bij Stichting Exodus Den Bosch heeft uitgevoerd. Er zijn geen andere onderzoeken bekend.

1.7 Leeswijzer

De navolgende hoofdstukken behandelen elk een aspect uit het toetsingskader. Elke paragraaf opent met de standaardomschrijving van het toegepaste criterium uit het toetsingskader. Hierop volgen de bevindingen, het oordeel en eventuele aanbevelingen. Elk hoofdstuk besluit met een conclusie.

2

Reïntegratie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de reïntegratie van justitieel geplaatsten bij Stichting Exodus locatie Den Bosch. Het betreft de volgende criteria: Selectie en plaatsing, Begeleiding en dagbesteding en Samenwerking met derden.

2.1 Selectie en plaatsing

criterium

Aan alle plaatsingen na 1 januari 2012 ligt een advies van de reclassering of een indicatiesteller (PMO of het NIPP) ten grondslag⁴. Alvorens de reclassering of de indicatiesteller tot haar advies komt, toetst ze of de (ex-)gedetineerde aan de door het ministerie van VenJ gestelde voorwaarden voor plaatsing voldoet.

Bevindingen

In de praktijk is een penitentiaire inrichting (PI) doorgaans de initiatiefnemer voor plaatsing van een gedetineerde in een Exodushuis. Veelal betreft dit plaatsingen in het kader van een penitentiair programma. Ten behoeve van een dergelijke plaatsing wordt vaak een adviesaanvraag ingediend bij de reclassering. Ook voor een plaatsing in het kader van de ISD-maatregel en een voorwaardelijke invrijheidsstelling wordt een advies aan de reclassering gevraagd. Bij plaatsingen in het kader van artikel 43 lid 3 Pbw wordt meestal geen advies aan de reclassering gevraagd. Als de reclassering gevraagd wordt over plaatsing te adviseren wordt zo'n plaatsing getoetst op de plaatsingsvoorwaarden. Zo wordt gekeken of er geen sprake is van psychische problematiek danwel ernstige verslavingsproblematiek, worden de urinecontrole uitslagen meegewogen en wordt gekeken of er een dagbesteding van 26 uur per week geboden kan worden.

De daadwerkelijke aanmelding voor een Exodus plaatsing loopt altijd via het Centraal Aanmeldteam (CAT) van Exodus Nederland. Dit aanmeldteam vraagt alle beschikbare informatie over betrokkene op (bijv. vonnis, reclasseringsadviezen) en beoordeelt bij welk Exodushuis de kandidaatbewoner mogelijk geplaatst kan worden. Indien dit het Exodushuis in Den Bosch is, ontvangt het de relevante stukken van Exodus Nederland. De intaker van Exodus Den Bosch leest alle stukken vervolgens door en nodigt de kandidaat uit voor een gesprek. Dat gesprek vindt bij voorkeur plaats op de locatie Den Bosch, zodat betrokkene ook kan worden rondgeleid in de woonvoorziening. Bij een positieve intake geeft de intaker het advies door

⁴ Beleidskader 2011-2013 voor de financiering van 24-uurs nazorgtrajecten.

aan de PI waar betrokkene verblijft en aan de contactpersoon reclassering. De PI stelt dan het selectieadvies op. De selectiefunctionaris beslist vervolgens tot plaatsing.

Volgens de reclassering komt het in de praktijk ook wel voor dat het initiatief voor een Exodusplaatsing door Exodus zelf gedaan wordt. Exodus legt dan het contact met de PI en de gedetineerde. De intake kan dan al plaatshebben zonder advies van de reclassering. Of er dan een advies van het PMO of het NIFP ligt is niet bekend. Het management van Exodus Den Bosch geeft aan dat niet aan alle plaatsingen na 1 januari 2012 een advies van de reclassering of een indicatiesteller (PMO of het NIFP) ten grondslag ligt. De reclasseringsadviezen die wel beschikbaar zijn, zijn vaak de oorspronkelijke adviezen in het kader van de strafzaak. Dat zijn geen adviezen specifiek gericht op plaatsing in Exodus. Ook plaatsingen zonder advies komen voor. Het dossieronderzoek door de Inspectie bevestigt dat beeld. In de onderzochte dossiers, is niet voor elke bewoner (geplaatst in 2012) een advies van de reclassering of indicatiesteller aangetroffen. Zowel tijdens de interviews als in de wederhoor heeft Exodus Den Bosch aangegeven dat zij potentiële Exodus-kandidaten niet in de penitentiaire inrichting wil laten wachten wanneer er een plaatsingsmogelijkheid is. Dat is, volgens Exodus, niet in het belang van de betrokkene noch van de verwijzers. Duidelijk is immers toch al dat tot plaatsing zal worden overgegaan, alleen de administratieve afhandeling en de rapportage laten in zo'n geval nog op zich wachten.

Oordeel

De meeste plaatsingen in het kader van een penitentiaal programma zijn voorzien van een advies van de reclassering. Echter niet aan alle plaatsingen na 1 januari 2012 ligt een advies van de reclassering of een indicatiesteller (PMO of het NIFP) ten grondslag. Daarmee voldoet Exodus op dit criterium overwegend, maar niet volledig aan het sinds 1 januari 2012 ingevoerde beleid.

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

Plaats bewoners uitsluitend indien aan deze plaatsing een advies van de reclassering of een indicatiesteller (PMO of het NIFP) ten grondslag ligt.

2.2 Begeleiding en dagbesteding

criterium

De begeleiding en het programma(aanbod) dienen volgens de kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie bij te dragen aan de reïntegratie en het voorkomen van recidive. De begeleiding is gericht op een specifiek, vastgelegd doel waarbij aandacht is voor de door de reclasering geïndiceerde problemen. Elke bewoner heeft een begeleidingsplan waarin specifiek aandacht is voor de knelpunten op de vijf leefgebieden. Het begeleidingsplan sluit aan op het begeleidingstraject dat de MMD'er in de PI op de vijf leefgebieden heeft ingezet. Voor deelnemers aan een programma bij de DEMO-instelling is er een vorm van dagbesteding. De DEMO-instelling draagt er actief zorg voor dat alle deelnemers aan het programma overdag aan activiteiten kunnen deelnemen.

Bevindingen

Begeleiding

Als de reclasering in het voortraject een advies heeft uitgebracht, dan is daaraan meestal een RISc gekoppeld. De reclasering volgt als toezichthouder het verblijf in Exodus. Bij aanvang van het verblijf ligt er een intakeverslag met daarin geformuleerde leerpunten op de vijf leefgebieden. De begeleiding bij Exodus richt zich vervolgens op ontwikkeling van deze leefgebieden. Hiertoe wordt een begeleidingsplan opgesteld. De meeste activiteiten in dit kader worden vormgegeven door de begeleiders van Exodus zelf. Sommige activiteiten vinden in nauwe samenwerking met derden plaats. Voor die activiteiten wordt verwezen naar paragraaf 2.3.

De bewoners zijn tevreden over de begeleiding door Exodus. Deze is gericht op terugkeer in de samenleving. Ze worden gemotiveerd om nieuwe stappen te ondernemen en afgeremd waar nodig. Er is dagelijks contact met de begeleiders en minstens een keer per week met de eigen mentor.

Exodus houdt de bewonersdossiers goed op orde. Er wordt goed en consequent gerapporteerd. Als fase 0 wordt afgesloten komt er na een evaluatie een begeleidingsplan voor fase 1. Met het afsluiten van fase 1 komt er na evaluatie een begeleidingsplan voor fase 2. Begeleidingsplannen zijn zowel elektronisch als in het papieren dossier aanwezig. Ze kennen de onderwerpen: werk en school, financiën, relaties, delict, drugs, lichamelijke en psychische situaties, verlof, reclaseringscontact en eigen indruk. Rapportage vindt niet plaats in Regas (het centrale Exodus automatiseringsstelsel), met uitzondering van informatie die ten behoeve van managementinformatie gebruikt wordt. De medewerkers rapporteren in een eigen

systeem dat volgens hen veel gebruiksvriendelijker is. Er zijn wekerapportages (algemeen logboek) waarin helder en uitvoerig bijzonderheden per dag beschreven zijn. Daarnaast zijn er rapportages per bewoner (individueel logboek) waarin elke dag een korte samenvatting wordt gegeven van bijzonderheden en dagelijkse gebeurtenissen.

In het wekelijkse teamoverleg komen alle bewoners aan de orde en wordt besloten over eventuele doorfasering. Van de teamoverleggen zijn verslagen aanwezig waarin per bewoner de bespreekpunten worden weergegeven.

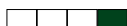
Dagbesteding

Elke bewoner van Exodus beschikt over een dagbestedingsprogramma van 26 uur per week. Een bewoner komt binnen in fase 0 en wordt dan geplaatst op de inkomstenkamer op de eerste etage. De werkmeester is de eerste die nieuwe bewoners ontvangt en hen de dagbestedingactiviteiten uitlegt. De introductiefase duurt gemiddeld twee weken. Het is een kennismaking voor zowel de kandidaat als voor het personeel. Voor plaatsing van betrokkene wordt vastgesteld wie zijn / haar mentor wordt, indien mogelijk is de mentor op de dag van de plaatsing aanwezig. Bij binnenkomst in fase 0 bestaat de dagbesteding o.a. uit: werken in de tuin, schilder werkzaamheden, schoonmaken, corvee en incidenteel wat fietsenreparatie. Na omkomst van de eerste twee weken wordt de bewoner op de eerste etage doorgeplaatst naar fase 1 (acht kamers). Hij krijgt dan meer bewegingsvrijheid en een eigen sleutel van het pand. Als na enige tijd blijkt dat een bewoner dit aankan, kan hij doorgeplaatst worden naar fase 2. De acht kamers van de fase 2 bewoners bevinden zich op de 2e etage. In fase 3 (uitstroomfase) krijgt betrokkene, indien mogelijk, een eigen woning.

Het is zeker vanaf fase 1 de bedoeling dat bewoners zo snel als mogelijk (vrijwilligers-)werk vinden. Voorbeelden van werk zijn werkzaamheden in een verzorgingstehuis of bij de Vincentiusvereniging (o.a. in de kringloopwinkel).

Bewoners geven aan dat de dagbesteding zorgt voor ritme en structuur en dat is erg belangrijk. De werkmeester is elke dag van 8.00 tot 16.00 uur in huis. De woonbegeleiders zijn er meestal van 15.00 uur tot 22.00 uur. Vanaf 21.30 uur is de slaapwacht er. In de avonden is er vaak een gemeenschappelijk programma. Op dinsdag en donderdag wordt gezamenlijk gekookt en gegeten. Ook worden er regelmatig thema avonden georganiseerd (bijvoorbeeld over brandveiligheid, zingeving en teambuilding). Op de vrije avonden kunnen de bewoners in de stad sporten. In fase 0 mogen bewoners onder begeleiding tot 22.00 uur naar buiten. In fase 1 en 2 mogen ze zonder begeleiding tot 23.00 uur buiten het gebouw verblijven. In het weekend hebben veel bewoners verlof. Zij verblijven dan op een vooraf aangegeven verlofadres elders. Ook komt het regelmatig voor dat bewoners in het

weekend logees in het klooster te logeren hebben. Dan zijn er intern wel controle momenten.

Oordeel

De begeleiding van de bewoners van Exodus vindt gedegen en conform vaste begeleidingsplannen plaats. Daarin wordt aandacht besteed aan de vijf leefgebieden. De ontwikkeling op deze gebieden wordt in nauwe samenspraak met de reclassering gevolgd.

De bewoners van Exodus beschikken vanaf hun binnenkomst over 26 uur dagbesteding. In eerste instantie vinden de activiteiten in huis plaats, maar al snel wordt alle aandacht gericht op het vinden van een zinvolle dagbesteding in werk of vrijwilligerswerk.

2.3 Samenwerking met derden

criterium

De Inspectie vindt het belangrijk dat de samenwerking met derden bijdraagt aan de reïntegratie en het voorkomen van recidive. Er wordt daartoe actief samengewerkt met bijvoorbeeld gemeenten, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, (gezondheids)zorg en GGZ.

Bevindingen

Exodus werkt op casusniveau goed samen met de geïnterviewde partners. De lijnen zijn kort en Exodus is pro-actief zodat men elkaar snel weet te vinden.

De gemeente, die een wettelijke nazorg taak heeft, neemt niet het voortouw in het realiseren van nazorg voor de bewoners die in het kader van een justitieel traject bij Exodus verblijven. Dat doet Exodus zelf omdat er vanuit de gemeente, ten aanzien van deze nazorg, de afgelopen jaren te weinig continuïteit geboden kon worden. Indirect financiert de gemeente voor alle Exodus bewoners wel de steun die Juvans in het kader van de schuldhulpverlening biedt. Hiertoe zijn bij Juvans 16 uur ingekocht.

De activiteiten die Exodus op de vijf leefgebieden onderneemt zijn divers. Een van de eerste acties die een nieuwe bewoner van Exodus moet ondernemen is zich melden bij de gemeente en bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Hij krijgt daar een casemanager toegewezen. Alle inspanningen zijn erop gericht voor betrokkene, in het kader van de dagbesteding, zo snel mogelijk werk of een werkervaringsplaats (ook vrijwilligerswerk) te vinden. Ook moeten een uitkering en een ziektekostenverzekering geregeld worden. Het contact tussen de casemanager, Exodus (de werkmeester) en de reclassering is op casusniveau intensief. In het kader van een

specifieke zorgbehoefte wordt voor een bewoner begeleiding georganiseerd, bijvoorbeeld bij de verslavingsreclassering. In de praktijk blijkt regelmatig dat Exodus bij opname niet over voldoende gegevens beschikt. In een enkel geval consulteert Exodus dan aanvullend nog een psycholoog of een psychiater.

Naast bovengenoemde inspanningen heeft Exodus ook –samen met andere intramurale instellingen- intensief contact met de woningcorporaties. In dit overleg worden de urgentieverklaringen voor het bieden van een woonvoorziening besproken.

De reclassering ontvangt maandrapportages van elke bewoner die onder toezicht staat. Hierin wordt gerapporteerd over de voortgang op de leefgebieden.

Zoals gezegd vinden contacten met andere instanties meestal plaats op casusniveau. Meer structurele afspraken, vastgelegd in convenanten, zijn er niet met elke partner. Met de lokale reclassering is wel een convenant gesloten, dat echter ten tijde van de inspectie aan evaluatie toe was.

Oordeel

Op het criterium samenwerking met derden voldoet Exodus Den Bosch overwegend. De samenwerking tussen Exodus en externe partijen is op casusniveau goed. Men weet elkaar snel te vinden voor overleg. Niet met elke partner zijn structurele afspraken schriftelijk vastgelegd. Met de lokale reclassering is wel een convenant gesloten, dat echter aan evaluatie toe is.

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

Zie aanbeveling bij paragraaf 3.2

2.4 Conclusie

Exodus Den Bosch bereidt haar bewoners gedegen voor op hun terugkeer in de samenleving. Om dit te kunnen uitvoeren werkt zij goed samen met lokale instellingen als de reclassering, werkgevers en waar nodig de gemeente. Iedere bewoner heeft een begeleidingsplan en de uitvoering daarvan wordt goed gevolgd. Waar Exodus nog verbetering kan aanbrengen is bij de start van het begeleidingstraject. Niet aan alle plaatsingen sinds 1 januari 2012 ligt namelijk een advies van de reclassering of een indicatiesteller ten grondslag. Bovendien zou Exodus de afspraken die zij maakt met derden beter schriftelijk vast dienen te leggen.

3

Maatschappijbeveiliging

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een viertal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het is gesteld met de maatschappijbeveiliging bij Stichting Exodus Den Bosch. Het betreft de criteria: Risico inschatting, Veiligheidsrisico's signaleren en beperken, Melden overtredingen, Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden.

3.1 Risico inschatting

criterium

Van bewoners die op grond van een justitiële titel bij een DEMO-instelling verblijven is een inschatting gemaakt van het recidiverisico en deze is vastgelegd en bekend bij de instelling. De instelling houdt hiermee in de begeleiding rekening en is alert op risico's voor de maatschappij.

Bevindingen

Niet van alle bewoners die op grond van een justitiële titel bij Exodus Den Bosch geplaatst zijn, is bij aanvang van de begeleiding een actuele inschatting van het recidiverisico gemaakt. Het kan soms enige tijd duren voordat de reclassering een actuele RISC opstelt. De bewoner verblijft dan al wel in het Exodushuis en personeel probeert de begeleiding vorm te geven zonder dat het volledig met de risico's bekend is. De verslavingsreclassering Novadic Kentron heeft in het tijdig aanleveren van een RISC volgens personeel van Exodus Den Bosch de laatste tijd verbetering laten zien. Exodus Den Bosch weigert bewoners niet per definitie als er geen RISC aanwezig is. Er zou dan namelijk een onwenselijke situatie ontstaan waarin het belang van de te plaatsen bewoner te veel lijdt onder het niet goed functioneren van het systeem. Indien ten aanzien van een bepaalde bewoner tijdens de begeleiding twijfels rijzen over het recidiverisico, wordt deze bewoner extra in de gaten gehouden en wordt indien nodig aanvullend onderzoek gedaan. Bovendien dringt Exodus er bij de reclassering alsnog nadrukkelijk op aan een actuele RISC op te stellen.

Oordeel

Omdat niet van alle bewoners bij aanvang van het programma een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is voldoet Exodus Den Bosch op dit criterium overwegend en niet volledig. De Inspectie oordeelt wel dat Exodus voor de inschatting van het recidiverisico afhankelijk is van de reclasseringsorganisaties. De reclasseringsorganisaties zijn op hun beurt gebaat bij een goede afstemming en informatieoverdracht in de keten over het moment van plaatsing. Het tijdig informeren van de reclassering over plaatsing in een Exodushuis kan bijdragen aan het vroegtijdig beschikbaar zijn van een actuele inschatting van het recidiverisico.

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch en de reclasseringsorganisaties

Draag zorg dat bij aanvang van de begeleiding van de bewoner een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.

3.2 Veiligheidsrisico's signaleren en beperken

criterium

Teneinde veiligheidsrisico's voor de maatschappij tijdig te kunnen signaleren en zoveel mogelijk te beperken past de DEMO-instelling controlemiddelen toe. De kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie schrijven voor dat er een 24 uren begeleiding dient te zijn. De Inspectie vindt het daarnaast belangrijk dat de DEMO-instelling goed op de hoogte is van de locatie waar bewoners verblijven. Zo verwacht de Inspectie dat er een aanwezigheidsregistratie wordt bijgehouden en dat de instelling zeker stelt dat bewoners niet zonder toestemming gedurende de nacht de instelling verlaten.

Bevindingen

Exodus Den Bosch realiseert een 24 uren-begeleiding van de bewoners die in het Exodushuis verblijven. Zowel gedurende de dag als de nacht is er altijd minimaal een medewerker aanwezig. Bewoners die in aanmerking komen om overdag het pand te verlaten hebben een pas waarmee ze de buitendeur kunnen openen. Het gebruik van de pas wordt elektronisch geregistreerd en een camera legt vast welke bewoner het pand verlaat. Tussen 23.00 uur en 7.00 uur zijn de passen van de bewoners geblokkeerd, het is dan ook niet mogelijk om het pand 's nachts te verlaten. In het verleden is het wel voorgekomen dat bewoners aan de achterzijde van het gebouw gedurende de nachtelijke uren via het raam het pand verlieten. De instelling heeft daarom enkele maatregelen getroffen. Zo is er langs de regenpijp overklimbeveiliging aangebracht en zijn er camera's geplaatst om elke ongeoorloofde beweging te registreren. Ook krijgen bewoners, die op grond van hun titel het gebouw 's nachts zeker niet mogen verlaten, bij voorkeur een kamer aan de voorzijde van het pand toegewezen.

Indien bewoners overdag het pand verlaten dienen ze in een logboek dat bij de teamkamer ligt aan te geven hoe laat ze vertrekken, waar ze naar toe gaan en hoe laat ze weer terug zullen zijn. Indien dit buiten de reguliere dagbesteding valt dient de reclassering hiervoor toestemming te geven. Voor bewoners die overdag werken maakt de werkmeester afspraken met de werkgever of, indien de gemeente de bewoner op een project heeft geplaatst, met de casemanager van de gemeente. Het betreft afspraken over het melden van schendingen van de voorwaarden tijdens het werk of het

niet komen opdagen op het werk. De werkmeester heeft zich voorgenomen deze afspraken schriftelijk vast te leggen, ten tijde van de Inspectie was dat nog niet gerealiseerd.

Voor bewoners die met weekendverlof gaan controleert Exodus Den Bosch het verlofadres. Exodus geeft aan dat het hier eigenlijk niet goed voor geëquipeerd is en dat dit eigenlijk iets is dat de reclassering beter kan doen. In het gesprek met de reclassering kwam naar voren dat de reclassering in de toekomst graag bereid is deze taak op zich te nemen.

Zowel Exodus Den Bosch als de reclassering vinden dat er tijdens het weekendverlof onvoldoende zicht is op de daadwerkelijke verblijfplaats van bewoners. In een concreet voorbeeld dat werd aangehaald bleek een bewoner die in Arnhem met weekendverlof was in Lelystad een inbraak te hebben gepleegd. De reclassering geeft aan dat elektronisch toezicht (ET) tijdens de weekendverloven uitkomst zou kunnen bieden. Gedetineerden in een penitentiair programma staan vaak ook onder gefaseerd ET. Indien ze bij een Exodushuis verblijven is dit niet het geval omdat daar een 24-uurs begeleiding is. Tijdens het weekendverlof raken zij echter tijdelijk uit beeld.

Oordeel

Exodus Den Bosch heeft maatregelen getroffen om veiligheidsrisico's voor de maatschappij zoveel mogelijk te signaleren en te beperken. Bewoners kunnen het pand 's nachts niet ongezien verlaten en overdag is op elk moment bekend waar bewoners verblijven. Omdat afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen niet schriftelijk zijn vastgelegd en omdat er onvoldoende zicht is op de daadwerkelijke verblijfplaats van bewoners tijdens het weekendverlof voldoet Exodus Den Bosch op dit criterium overwegend, maar niet volledig.

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

Leg, zoals voorgenomen, afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen schriftelijk vast. Leg ook andere afspraken met instanties waarmee wordt samengewerkt schriftelijk vast en evalueer deze afspraken periodiek (zie paragraaf 2.3).

Aanbeveling aan de reclasseringsorganisaties

Bewaak dat bewoners die met weekendverlof zijn daadwerkelijk op het aangegeven verlofadres verblijven.

3.3 Melden overtredingen

Criterion

Uit de kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie vloeit voort dat indien er sprake is van (een vermoeden van) ernstige recidive van een bewoner die binnen justitieel kader bij de DEMO-instelling verblijft de instelling dit meldt bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Hetzelfde geldt voor de kans op ernstige recidive bij een (voortijdig) vertrekkende bewoner. Indien een bewoner die in het kader van de tenuitvoerlegging van een tbs-maatregel bij de instelling verblijft zich aan deze maatregel onttrekt dient de instelling dit te melden bij het Landelijk meldpunt ongeoorloofde afwezigheid.

Verder verwacht de IVenJ dat de DEMO-instelling aangifte doet bij de politie van strafbare feiten die tijdens het verblijf bij de instelling door bewoners gepleegd worden. Indien een bewoner de in het vonnis opgenomen of door de reclassering gestelde voorwaarden schendt dan verwacht de IVenJ dat de DEMO-instelling de reclassering hiervan in kennis stelt. Dit geldt ook voor het overtreden van interne regels van de DEMO-instelling.

Bevindingen

Exodus Den Bosch meldt (een vermoeden van) ernstige recidive van een bewoner die binnen een justitieel kader bij de instelling verblijft, bij het hoofdkantoor van Exodus Nederland. Hetzelfde geldt voor de kans op ernstige recidive bij een (voortijdig) vertrekkende bewoner. Het hoofdkantoor meldt dit vervolgens bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Overtredingen worden afhankelijk van de juridische titel gemeld bij de reclassering, de PIA⁵ of de zendende PI. In het geval van overtreding van de bijzondere voorwaarden informeert Exodus de reclassering. Indien de bewoner een penitentiair programma volgt informeert Exodus de reclassering en die informeert de PIA. Vaak informeert Exodus dan echter zelf ook de PIA. Harddruggebruik wordt altijd gemeld aan de PIA en leidt zonder meer tot terugplaatsing. Indien een bewoner op grond van een ISD-maatregel of een art. 43 plaatsing bij Exodus verblijft, informeert Exodus overtredingen rechtstreeks aan de PI.

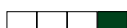
Iedere medewerker kan een melding doen bij de reclassering. De medewerker informeert altijd de manager over de melding. Na een telefonische melding bevestigt de medewerker de melding per e-mail. De mail slaat de medewerker op in de meldingenmap.

Exodus werkt met een intern belonings- cq bestraffingssysteem met gele kaarten. Elke overtreding van (interne regels) die leidt tot een gele kaart komt tijdens de maandelijkse gesprekken tussen begeleider, bewoner en

⁵ Penitentiaire Inrichting Administratief

reclasseringswerker aan de orde. Tien gele kaarten leidt tot wegplaatsing uit het Exodushuis. Van de gele kaarten houdt Exodus Den Bosch een aparte registratie bij. Van elke overtreding, de afhandeling en de melding daarvan volgt tevens een registratie in het logboek.

Indien een bewoner een strafbaar feit pleegt leidt dit altijd tot aangifte bij de politie. Uit privacy overwegingen wordt het adres van het Exodushuis opgegeven en niet van de medewerker die aangifte doet. Indien de politie de bewoner aanhoudt, informeert de medewerker van Exodus de politie over eventuele voorwaardelijke straffen. Exodus registreert in het logboek dat er een strafbaar feit heeft plaatsgevonden en dat hiervan melding aan de politie is gedaan. Tijdens het bezoek van de Inspectie kwamen enkele voorbeelden aan de orde.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig.

3.4 Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden

Criterium

Uit de kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie volgt dat de instellingen die 24-uurs nazorg bieden tijdig en volledig door de justitiële organisaties worden geïnformeerd over de toekomstige bewoner. Tijdens het verblijf wisselen de 24-uurs nazorgorganisaties informatie over de bewoner uit met de reclassering of instelling onder wiens verantwoordelijkheid de (ex-)gedetineerde bij de 24-uurs nazorginstelling verblijft. Het gaat in ieder geval om informatie over de geboekte vooruitgang en de stand van zaken op de 5 leefgebieden. Voor alle juridische titels is de reclassering aangewezen als toezichthouder. Voor ISD en artikel 43.3 plaatsing geldt dat de eindverantwoordelijkheid bij de PI-directeur ligt, bij een PP-plaatsing is dit de directeur van de PIA.

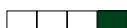
De IvenJ verwacht dat de begeleiding van een bewoner in overeenstemming is met de voorwaarden in het vonnis en/of de door de reclassering opgelegde voorwaarden. De DEMO-instelling draagt er zorg voor dat het begeleidingsprogramma niet in strijd is met deze voorwaarden en stemt waar nodig af met de reclassering over het conform de voorwaarden invulling geven aan individuele begeleidingsplannen.

Bevindingen

Het vonnis en de voorwaarden waaronder een bewoner bij Exodus Den Bosch geplaatst wordt zijn van te voren bekend. In het begeleidingsplan wordt hiermee rekening gehouden. De informatievoorziening vanuit de PI over de toekomstige bewoner is niet altijd optimaal. Het opstellen van Detentie- en Reïntegratieplannen en het verderop in de keten beschikbaar stellen van deze plannen is nog niet volledig geïmplementeerd. Hierdoor kan de informatie uit deze plannen veelal niet als vertrekpunt dienen voor het begeleidingsplan van Exodus Den Bosch.

Van een optimale informatie-uitwisseling tussen de DEMO-instelling en de toezichthoudende reclasseringsinstelling is ook niet altijd direct sprake. Dit komt doordat de reclassering niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de beslissing van de selectiefunctionaris om een bewoner bij Exodus den Bosch te plaatsen. Het komt regelmatig voor dat de gedetineerde -in de ogen van de reclassering- overhaast geplaatst moet worden, zonder dat het toezicht al vorm krijgt. Pas nadat Exodus Den Bosch contact met de reclassering opneemt kan deze het toezicht starten. Zodra de reclasseringsorganisatie betrokken is als toezichthouder is er sprake van een nauwe afstemming tussen Exodus Den Bosch en de reclasseringsorganisaties. Er zijn dan korte lijnen tussen de reclasseringswerkers en de mentoren van de bewoners. De reclasseringswerker ontvangt maandrapportages van elke bewoner die onder toezicht staat. Exodus rapporteert hierin over de voortgang op de vijf leefgebieden. De reclasseringswerker heeft wekelijks contact met de bewoner en bezoekt een keer per maand het Exodushuis voor een driegesprek met de bewoner en diens mentor. In dat gesprek komt het begeleidingsplan aan de orde. Er is dan specifiek aandacht voor de verwachtingen van Exodus en de reclassering ten aanzien van de bewoner.

De reclasseringsorganisaties zijn tevreden over de informatievoorziening door Exodus. De rapportages zijn helder en over het algemeen ook tijdig. In een enkel geval laat een rapportage wel eens wat langer op zich wachten.

Oordeel

De reclassering krijgt de beslissing tot plaatsing in een Exodushuis niet rechtstreeks van de selectiefunctionaris medegedeeld. Hierdoor kan het toezicht niet altijd direct bij plaatsing starten. Bij plaatsing is er dan ook niet direct sprake van een goede informatie-uitwisseling tussen Exodus Den Bosch en de reclasseringsorganisatie. Als eenmaal een start met het toezicht is gemaakt, is er sprake van een goede informatie-uitwisseling en afstemming over de begeleidingsplannen. Deze plannen zouden idealiter voortborduren op de Detentie- en Reïntegratieplannen die in de PI worden opgesteld. Daarvan is echter nog geen sprake omdat het opstellen van Detentie- en Reïntegratieplannen en het verderop in de keten beschikbaar stellen van deze plannen nog niet volledig is geïmplementeerd.

Exodus Den Bosch voldoet op dit criterium volledig. De aanbevelingen richten zich tot DJI en de selectiefunctionaris van DJI.

Aanbevelingen aan DJI

- Informeer de verantwoordelijke toezichhoudende reclasseringsorganisatie rechtstreeks over het voornemen tot plaatsing bij een DEMO-organisatie. Dit draagt bij aan het tijdig kunnen starten van een toezicht en de daaraan gekoppelde informatie-uitwisseling (en aan het tijdig beschikbaar komen van een inschatting van het recidiverisico).
- Draag er zorg voor dat penitentiaire inrichtingen intramuraal volledige en kwalitatief goede Detentie- en Reïntegratieplannen opstellen en deze tijdig beschikbaar stellen aan vervolgvoorzieningen en toezichthouders tijdens de extramurale fase.

3.5 Conclusie

Over de inspanningen die Exodus Den Bosch levert ten aanzien van de maatschappijbeveiliging oordeelt de Inspectie positief. Zo heeft Exodus maatregelen getroffen om veiligheidsrisico's voor de maatschappij zoveel mogelijk te signaleren en te beperken. Ook ten aanzien van het melden van overtredingen aan verantwoordelijke ketenpartners neemt Exodus den Bosch haar eigen verantwoordelijkheid.

Het schriftelijk vastleggen van afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen is wel een aandachtspunt voor de organisatie. Voor Exodus Den Bosch, maar vooral ook de reclasseringsorganisaties geldt verder als aandachtspunt dat bij aanvang van het verblijf niet altijd een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.

Het oppakken van de overige aanbevelingen in dit hoofdstuk is vooral een ketenaangelegenheid waarin DJI als ketenregisseur en eindverantwoordelijke in afstemming met de reclasseringsorganisaties een belangrijke rol zou kunnen vervullen.

Zo constateert de Inspectie enerzijds dat de overdacht van dossierinhoudelijke informatie over de bewoner niet goed verloopt. Hierdoor kan het begeleidingsplan niet aansluiten op door de PI op te stellen Detentie- en Reïntegratieplannen. Anderzijds constateert de Inspectie dat de reclassering niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over het plaatsingsbesluit. Dit heeft als consequentie dat het toezicht niet direct kan starten en de bewoner dus even buiten beeld van de justitiële organisaties is. Ook tijdens het weekendverlof raakt de bewoner meer buiten beeld dan Exodus en de reclasseringsorganisaties wenselijk vinden.

4 Rechtspositie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een tweetal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de rechtspositie bij Stichting Exodus locatie Den Bosch. Het betreft de volgende criteria: Rechten en Discriminatie.

4.1 Rechten

criterium

Bewoners worden bij het eerste contact mondeling en schriftelijk in een voor hen begrijpelijke taal geïnformeerd over hun rechten en plichten.⁶ Het gaat dan bijvoorbeeld om leefregels waarbij voor de bewoner duidelijk dient te zijn wat van hem verwacht wordt en welke consequenties het overtreden van regels heeft. De Inspectie verwacht dat een bewoner in ieder geval geïnformeerd wordt over het recht om een klacht in te dienen en over het recht om toegang te hebben tot het eigen dossier.

Ten aanzien van het klachtrecht kijkt de Inspectie of in een beklagprocedure is voorzien. Ten aanzien van het recht om het eigen dossier in te kunnen zien kijkt de Inspectie of de instelling heeft vastgelegd dat bewoners (indien gewenst) toegang krijgen tot het eigen dossier en of deze toegang ook altijd verleend wordt.

Bevindingen

De intaker informeert kandidaat-bewoners tijdens het intakegesprek over de rechten en plichten tijdens het verblijf bij Exodus Den Bosch. Als een bewoner definitief geplaatst wordt ontvangt hij of zij bij binnenkomst de huisregels. In deze huisregels is het klachtrecht uitgelegd en de begeleider wijst de bewoner er ook mondeling op. Exodus Nederland heeft een landelijke klachtenprocedure (juni 2010) opgesteld waarin een objectieve en onafhankelijke toets van de klacht geborgd is. Deze klachtenprocedure ligt vast in een van de reglementen die is opgenomen in de voor bewoners bestemde bewonersgids. In een beroepsprocedure is, ten tijde van de doorlichting, niet voorzien. In haar rapport over Exodus Groningen van mei 2011 heeft de Inspectie opgemerkt dat in de klachtenprocedure niet is voorzien in de mogelijkheid om tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar of beroep aan te tekenen.

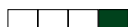
NB. Tijdens de wederhoorfase heeft Exodus Nederland de Inspectie laten weten dat op 27 november 2012 door de Algemene Ledenvergadering een

---

⁶ Op grond van de artikelen 33, 76 en 77 European rules on Community Sanctions and Measures (ECS).

herziene procedure voor alle Exodusvestigingen is vastgesteld, waarin de beroepsmogelijkheid is opgenomen.

Bewoners krijgen op hun verzoek in de teamkamer inzage in het eigen dossier. Dit recht is ook beschreven in de bewonersgids. Inzage is mogelijk onder begeleiding en bewoners mogen stukken uit het dossier niet meenemen. Rapportages van de reclassering kunnen slechts met toestemming van de reclassering worden ingezien. De bewoners die de ISt heeft gesproken, zijn op de hoogte van de mogelijkheid tot inzage in het eigen dossier. Een enkeling heeft hier wel eens gebruik van gemaakt.

Oordeel

Bewoners worden tijdig zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd over hun rechten en plichten. Exodus heeft een beklagprocedure waarin een objectieve en onafhankelijke toets van de klacht geborgd is. Het klachtenreglement voorzag ten tijde van de doorlichting nog niet in de mogelijkheid tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Inmiddels is die mogelijkheid wel gerealiseerd. De mogelijkheid tot inzage in het eigen dossier is goed geregeld.

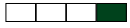
4.2 Discriminatie

Criterion

Bij de instelling wordt geen onderscheid naar ras, geslacht, etnische herkomst, geloofsovertuiging of maatschappelijke situatie gemaakt. De Inspectie beoordeelt of de instelling dit in instructies, gedragscode of anderszins schriftelijk heeft vastgelegd en of in de praktijk overeenkomstig gehandeld wordt.

Bevindingen

Zowel bewoners als medewerkers geven aan dat iedereen over het algemeen respectvol met elkaar omgaat. Bewoners onderling maken wel eens huidskleurgerelateerde opmerkingen. Begeleiders gaan dan met betrokkenen in gesprek en stellen duidelijke grenzen. In de bewonersgids en de gedragscode is vastgelegd dat discriminatie niet is toegestaan en dat er respectvol moet worden omgegaan met ieders persoonlijke achtergrond. De begeleiders en de manager bespreken de omgang met bewoners en het groepsproces in het wekelijkse werkoverleg. Hoewel Exodus geschoeid is op een christelijke leest, speelt geloofsovertuiging van kandidaat-bewoners geen rol in het selectie- en aannameproces.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig.

4.3 Conclusie

De Inspectie is tevreden over de manier waarop bij Exodus Den Bosch de rechtspositie van bewoners wordt geborgd.

5

Interne veiligheid

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een tweetal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid bij Stichting Exodus locatie Den Bosch. Het betreft de volgende criteria: Veiligheid medewerkers en bewoners; en Drugsgebruik.

5.1 Veiligheid medewerkers en bewoners

criterium

Zowel voor medewerkers als voor bewoners bij een DEMO-instelling is het belangrijk dat het veilig is bij de instelling. Veilig om te werken en veilig om te wonen. Voor medewerkers verwacht de IVenJ dat ze getraind zijn in het omgaan met risicovolle situaties en dat er bijvoorbeeld veiligheidsrichtlijnen zijn voor kamerinspecties en nachtdiensten. Voor de veiligheid van bewoners vindt de IVenJ het belangrijk dat onderlinge agressie en geweld tussen bewoners zoveel mogelijk wordt tegengegaan en dat er voldoende aandacht is voor brandveiligheidsprocedures en brandveiligheidsvoorzieningen.

Bevindingen

Binnen Exodus Den Bosch is er veel aandacht voor veiligheid. Alle medewerkers die dagelijks met bewoners in contact komen, inclusief de slaapwachters, zijn bhv-opgeleid. Er worden ook regelmatig calamiteitenoefeningen gehouden en er zijn themabijeenkomsten over bijvoorbeeld brandveiligheid. Elke kamerdeur is voorzien van een veiligheidskaart en er zijn vlamdovende prullenbakken. In geval van brandalarm openen de deuren van de nooduitgangen automatisch. Ook is in de teamkamer een calamiteitmap aanwezig.

Medewerkers en bewoners geven aan zich over het algemeen veilig te voelen bij Exodus Den Bosch. Volgens bewoners is dit wel afhankelijk van de samenstelling van de bewonerspopulatie. Enige tijd geleden werd een van de vrouwelijke bewoners onheus bejegend door een mannelijke bewoner. Het personeel heeft daar vervolgens adequaat op gereageerd en het gevoel van onveiligheid weggenomen. De medewerkers zijn goed getraind. Ze hebben een agressieregulatietraining gehad.

Het komt gedurende de dagsituatie soms voor dat er maar één personeelslid aanwezig is in het gebouw. Veelal is het dan rustig omdat een groot deel van de bewoners een dagprogramma buiten het gebouw heeft. Op bepaalde momenten mist personeel echter wel eens een collega. Bijvoorbeeld op de zondagavond als de bewoners terugkomen van weekendverlof. Er moeten dan urinecontroles afgenomen worden en het is niet altijd te voorspellen in welke mentale toestand bewoners zijn als ze terugkomen van verlof. Binnen de instelling is geëvalueerd welke maatregelen juist op dat soort momenten

kunnen bijdragen aan de veiligheid van personeel. Uiteindelijk is er voor gekozen om het veiligheidssysteem Smartlinq te gebruiken. Personeel draagt een soort pieper bij zich die ingedrukt kan worden in een noodsituatie. De pieper registreert dan 90 seconden alle omgevingsgeluiden. In de meldkamer van het beveiligingsbedrijf kan gedurende deze periode meegeluisterd worden. Op basis daarvan wordt een inschatting gemaakt over het al dan niet informeren van de politie. Niet alle medewerkers dragen de pieper echter bij zich, ook niet als ze alleen op de werkvloer zijn.

Indien uit informatie blijkt dat de veiligheid van bewoners of medewerkers in het geding kan komen wordt er direct actie genomen. Zo heeft het vermoeden van de aanwezigheid van een vuurwapen tot intensieve kamercontroles geleid, is het wapen uiteindelijk gevonden en tegen betrokkene aangifte bij de politie gedaan.

Voor kamerinspecties en uitzettingen gelden specifieke veiligheidsrichtlijnen. Deze dienen bijvoorbeeld altijd door minimaal twee medewerkers te worden uitgevoerd. Ook voor de nachtdienst zijn specifieke richtlijnen beschikbaar.

Oordeel

Exodus Den Bosch heeft veel aandacht voor de veiligheid van medewerkers en bewoners. Medewerkers zijn goed opgeleid en de informatievoorziening voor bewoners is op orde. De ingebruikname van Smartlinq heeft positief bijgedragen aan het veiligheidsgevoel van medewerkers. Omdat niet alle medewerkers gebruik maken van dit systeem voldoet Exodus Den Bosch op dit criterium overwegend, maar niet volledig. Verder signaleert de Inspectie als aandachtspunt voor Exodus Den Bosch dat er bepaalde verhoogde risicomomenten gedurende de week zijn waarop medewerkers alleen in het gebouw zijn.

Aanbeveling aan Exodus Den Bosch

Draag er zorg voor dat alle medewerkers de Smartlinq alarmmelder bij zich dragen.

5.2 Drugsgebruik

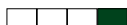
Criterium

Als voorwaarde om aan een programma bij een DEMO-instelling deel te nemen geldt dat er geen sprake is van een acute alcohol- of drugsverslaving. De IVenJ vindt het dan ook wenselijk dat gedurende het verblijf in de instelling het gebruik van drugs, waaronder alcohol, actief wordt tegengegaan. Zo wordt van de instelling verwacht dat ze beschreven heeft hoe ze het

drugsgebruik tegengaat, welke normen er voor bewoners gelden en wat de sancties zijn bij overtreding van de normen. Van de instelling wordt verwacht dat ze overeenkomstig handelt en ook borgt dat het gebruik van drugs wordt tegengegaan.

Bevindingen

Uit dossieronderzoek blijkt dat bewoners bij Stichting Exodus Den Bosch zeer frequent urinecontroles ondergaan. Voor diverse bewoners geldt dat ze twee of drie keer per week gecontroleerd worden, waaronder standaard na elk weekendverlof. Wekelijks wordt bovendien steekproefsgewijs een kamer van een bewoner gecontroleerd op contrabande. Exodus Den Bosch houdt registratie bij van alle uitgevoerde controles. Indien uit een controle blijkt dat een bewoner drugs heeft gebruikt of in zijn bezit heeft, betekent dit normaal gesproken beëindiging van het programma bij Exodus. Persoonlijke omstandigheden in aanmerking genomen kan na overleg met de reclassering besloten worden de bewoner een tweede en laatste kans te geven.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig.

5.3 Conclusie

Exodus Den Bosch heeft veel aandacht voor de veiligheid van medewerkers en bewoners. Medewerkers zijn goed opgeleid en de informatievoorziening voor bewoners is op orde. Het enige aandachtspunt is dat niet alle medewerkers consequent de alarmmelder bij zich dragen. Drugsgebruik wordt actief tegengegaan door bewoners zeer frequent te controleren en overtredingen te sanctioneren.

6

Organisatie

Van de organisatie beziet de IVenJ die aspecten die direct invloed hebben op de kwaliteit van het primaire proces. Dit hoofdstuk gaat in op drie organisatieaspecten. Dit zijn: Personeelsmanagement; Communicatie; en Integriteit.

6.1 Personeelsmanagement

criterium

Zowel kwantitatief als kwalitatief is de personeelsinzet voldoende om deelnemers met een justitiële titel de gevraagde begeleiding te kunnen bieden. De instelling heeft aandacht voor de personeelsterkte, ook tijdens vakantieperiodes. Volgens de kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie dient de instelling te beschikken over een opleidingsplan voor medewerkers. In dit plan is in ieder geval aandacht voor het omgaan met agressie en het gebruik van verslavende middelen. Bovendien dienen alle individuele begeleiders te beschikken over HBO werk- en denkniveau.

Bevindingen

De personele bezetting is volgens alle geïnterviewden op orde (nu 9 FTE). De weekbezetting en vakanties kunnen worden afgedekt. Het ziekteverzuim is laag: 2,4%. Van de functies huismeester en werkmeester is het afgelopen jaar vanwege de bezuinigingen een combifunctie gemaakt. Zoals beschreven in paragraaf 5.1 wordt de personele bezetting op sommige momenten in de week als krap ervaren, men zou dan liever met wat meer personeel staan. Met name de zondagavond als iedereen terugkeert van verlof, is zo'n moment.

De woonbegeleiders die geïnterviewd zijn, zijn HBO opgeleid. De andere woonbegeleiders beschikken over een HBO werk- en denkniveau. In het kader van persoonlijke ontwikkeling kunnen ook andere opleidingen gevolgd worden, maar dat kan wel lang duren, omdat de aanmelding hiervoor Exodus-centraal verloopt.

Alle medewerkers die alleen dienst kunnen hebben (dus ook de slaapwachten) zijn BHV geschoold. Aan nascholing wordt voldoende aandacht besteed.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig.

6.2 Communicatie

Criterion

Er is een effectieve in- en externe communicatiestructuur. Bijzonderheden over bewoners worden tijdig gerapporteerd en op de juiste, voor belanghebbenden toegankelijke locatie, geregistreerd.

Bevindingen

Wekelijks vindt bij Exodus Den Bosch teamoverleg plaats. Hieraan nemen de manager, de woonbegeleiders en de werkmeester deel. Alle bewoners worden dan besproken. Ook de eventuele fasering van bewoners komt aan bod. De organisatie is klein en plat. De lijnen zijn kort. Er is voldoende overleg met alle medewerkers, ook met de slaapwachten. Alle bewonersinformatie wordt goed uitgewisseld en is voor iedereen beschikbaar. Het logboek vormt een goed bijgehouden administratie waarin alle bijzonderheden worden vermeld. Indien nodig wordt er even telefonisch of via de mail contact gelegd. Van het teamoverleg wordt verslag opgemaakt. De communicatiestructuur is niet vastgelegd. Het is een kleine organisatie en het is duidelijk wanneer er intern overleg is.

De manager van Exodus Den Bosch neemt deel aan verschillende externe overleggen. Zo is er elke maand een landelijk overleg managers (LOM) van Exodus Nederland.

Tweewekelijks vindt het urgentieoverleg met andere intramurale instellingen en de woningcorporaties van Den Bosch plaats ten behoeve van het verkrijgen van zelfstandige woonruimte voor bewoners.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig.

6.3 Integriteit

Criterion

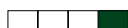
De Ist verwacht dat integriteit een integraal onderdeel vormt van het kwaliteitsbeleid van de instelling. De kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie stellen als voorwaarden dat iedere medewerker een geheimhoudingsplicht heeft getekend en dat iedere niet ondersteunende medewerker tevens een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) kan overleggen. Ook vloeit uit de kwaliteitscriteria van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voort dat misstanden bij de uitvoering van werkzaamheden door de instelling in relatie tot de uitvoering van de door justitie aan

de bewoner opgelegde maatregelen aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie dienen te worden gemeld.

Bevindingen

Over het thema integriteit wordt bij Exodus Den Bosch in het teamoverleg open gecommuniceerd. Collega's stellen elkaar dan kritische vragen over de omgang met bewoners en over afstand en nabijheid. Ook de manager roert het onderwerp wel eens aan. Het devies bij Exodus luidt: maximale betrokkenheid, gepaste afstand.

Het tekenen van een geheimhoudingsplicht en het overleggen van een Verklaring Omtrent het Gedrag is bij Exodus Den Bosch een vast onderdeel van de arbeidscontractprocedure. Ook beschikt de organisatie over een gedragscode.

Oordeel

Op dit criterium voldoet Exodus Den Bosch volledig

6.4 Conclusie

De Inspectie is tevreden over de onderzochte organisatie-aspecten bij Exodus Den Bosch. De personele bezetting volstaat om de 24-uurs begeleiding vorm te geven, de interne communicatie is goed vorm gegeven en integriteit komt als onderwerp regelmatig op tafel tijdens het werkoverleg.

Bijlage 1

Oordeel

Reïntegratie

Selectie en plaatsing	☐	☐	☐	☐
Begeleiding en dagbesteding	☐	☐	☐	☐
Samenwerking met derden	☐	☐	☐	☐

Maatschappijbeveiliging

Risico inschatting	☐	☐	☐	☐
Veiligheidsrisico's signaleren en beperken	☐	☐	☐	☐
Melden overtredingen	☐	☐	☐	☐
Begeleiding conform vonnis/voorwaarden	☐	☐	☐	☐

Rechtspositie

Rechten	☐	☐	☐	☐
Discriminatie	☐	☐	☐	☐

Interne veiligheid

Veiligheid medewerkers en bewoners	☐	☐	☐	☐
Drugsgebruik	☐	☐	☐	☐

Organisatie

Personeelsmanagement	☐	☐	☐	☐
Communicatie	☐	☐	☐	☐
Integriteit	☐	☐	☐	☐

Bijlage 2

Aanbevelingen

De IVenJ beveelt Exodus Den Bosch het volgende aan:

- Plaats bewoners uitsluitend indien aan deze plaatsing een advies van de reclassering of indicatiesteller (PMO of het NIFP) ten grondslag ligt.
- Draag zorg dat bij aanvang van de begeleiding van de bewoner een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.
- Leg, zoals voorgenomen, afspraken met werkgevers over het melden van overtredingen schriftelijk vast. Leg ook andere afspraken met instanties waarmee wordt samengewerkt schriftelijk vast en evalueer deze afspraken periodiek.
- Draag er zorg voor dat alle medewerkers de Smartlinq alarmmelder bij zich dragen.

De IVenJ beveelt de reclasseringsorganisaties het volgende aan:

- Draag zorg dat bij aanvang van de begeleiding van de bewoner een actuele inschatting van het recidiverisico beschikbaar is.
- Bewaak dat bewoners die met weekendverlof zijn daadwerkelijk op het aangegeven verlofadres verblijven.

De IVenJ beveelt DJI het volgende aan:

- Informeer de verantwoordelijke toezichhoudende reclasseringsorganisatie rechtstreeks over het voornemen tot plaatsing bij een DEMO-organisatie. Dit draagt bij aan het tijdig kunnen starten van een toezicht en de daaraan gekoppelde informatie-uitwisseling (en aan het tijdig beschikbaar komen van een inschatting van het recidiverisico).
- Draag er zorg voor dat penitentiaire inrichtingen intramuraal volledige en kwalitatief goede Detentie- en Reïntegratieplannen opstellen en deze tijdig beschikbaar stellen aan vervolgvoorzieningen en toezichthouders tijdens de extramurale fase.

Bijlage 3

Afkortingen

BHV	Bedrijfs hulpverlening
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DEMO	De stichtingen DOOR, Exodus, Moria en de Ontmoeting
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DSP	Directie Sanctie en Preventiebeleid van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
GGz	Geestelijke gezondheidszorg
ISD	Inrichting voor Stelselmatige Daders
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
LdH	Leger des Heils Jeugdzorg en Reclassering
Pbw	Penitentiaire beginselenwet
PI	Penitentiaire Inrichting
PIA	Penitentiaire Inrichting Administratief
PP	Penitentiair programma
Regas	Elektronisch cliëntvolgsysteem
RISc	Recidive Inschattingsschalen
RN	Reclassering Nederland
RO	Reclasseringsorganisatie(s)
SEN	Stichting Exodus Nederland
STP	Scholings- of trainingsprogramma
SoZaWe	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UC	Urinecontrole
VI	voorwaardelijke invrijheidsstelling
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag

Bijlage 4

Bronnen

De Inspectie maakte bij dit onderzoek gebruik van de volgende bronnen:

- Aanvang dienst begeleider en slaapwacht
- Aanmelding Kairos
- Aanmelding SHV Juvans
- Begeleidingsfilosofie en methodiekomschrijving
- Bewonersgids
- Bezetting 23 oktober 2012
- Bezetting 2011 en 2012
- Checklist rondje nieuwe bewoner
- Checklist vertrek of uitzetting bewoner
- Jaarplan 2011 Exodus Den Bosch
- Jaarplan 2012 Exodus Den Bosch
- Jaarverslag 2011 Exodus Den Bosch
- Kamercontroles
- Klachtenprocedure ALV juni 2010
- Organogram
- Programma aanbod
- Protocol Agressie en Geweld
- Protocol Bedreiging
- Protocol Gele kaarten
- Protocol individuele begeleiding
- Protocol rondje nieuwe bewoner
- Protocol Penitentiair Programma
- Protocol uitzetting
- Protocol Urinecontrole
- Samenwerkingsconvenant RN, Novadic-Kentron en Exodus Den Bosch
1 januari 2011

Bijlage 5

Inspectieprogramma

Dag 1, Dinsdag 23 oktober 2012

Tijd	Programma
08.45 - 09.00 uur	Aankomst inspecteurs
09.00 - 10.15 uur	Interview management + intaker
10.15 - 11.00 uur	Rondleiding huis en uitleg dagelijkse gang van zaken
11.00 - 12.00 uur	Interview medewerker gemeente Den Bosch:
12.00 - 12.45 uur	Lunch
13.00 - 14.30 uur	Bezoek aan werkplek (suggestie: Vincentiusvereniging)
15.00 - 16.15 uur	Interview met begeleiders
16.30 - 17.30 uur	Interview met (vier) bewoners met verschillende justitiële titels en in verschillende fase van begeleiding.

Dag 2, Donderdag 25 oktober 2012

Tijd	Programma
09.00 - 10.00 uur	Interview werkmeester / huismeester
10.00 - 11.00 uur	Interview medewerkers RN en Novadic Kentron
11.00 - 12.00 uur	Interview medewerkers PIA, PI Grave, en PI Vught (MMD en TR)
12.00 - 12.30 uur	Lunch
12.30 - 14.00 uur	Dossieranalyse
14.00 - 15.00 uur	Beantwoording openstaande vragen
15.30 - 16.30 uur	Analyse en bespreking van resultaten door inspecteurs onderling
16.30 - 17.30 uur	Terugkoppeling eerste indruk aan management

Bijlage 6

Geografische ligging
Stichting Exodus

Missie Inspectie VenJ

“De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt toezicht op instellingen en organen die actief zijn op het terrein van veiligheid en justitie.

Hierdoor draagt de Inspectie VenJ bij aan verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering binnen haar toezichtdomein en aan een veilige samenleving.”

Dit is een uitgave van:
Inspectie Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl

Maart 2013 | Publicatie-nr. J-18163